

Notulen KBG REG2027 10-2-2025

Aanwezig:

- ACM
- Coteq
- Enexis
- Energie-NL
- Element NL
- GTS
- Liander
- Stedin
- TenneT
- VEMW
- Vereniging Gasopslagen Nederland
- Westland

1 Agenda

- *Element NL*: Van de vorige keer is er nog geen verslag. Komt dat er deze keer wel?
- *ACM*: Het verslag van de vorige keer komt nog. Ook het verslag van deze bijeenkomst wordt gedeeld.
- *TenneT*: Wordt de presentatie ook gepubliceerd?
- *ACM*: We willen alles in één keer publiceren, vermoedelijk bij publicatie van het ontwerpbesluit.

2 Reacties klankbordgroep 16 december 2024

2.1 Nieuw reguleringsmodel algemeen

De ACM licht de slides toe.

- *ACM*: marktpartijen vinden dat de ACM de methodes voor elektriciteit en gas apart moet ontwikkelen
- *Element NL*: merkt op dat reguleringskaders op eerder momenten af moeten zijn bij GTS. Door te scheiden krijg je meer tijd om de methode voor RNBs en TenneT uit te werken en kun je eerst op GTS focussen.
- *ACM*: we denken dat we voor alle netbeheerders tegelijk klaar kunnen zijn. Als we merken dat we het niet redden kunnen we wellicht alsnog scheiden maar wens is om tegelijk af te hebben.
- *ACM*: Netbeheerders maken zich zorgen over administratieve lasten. De ACM herkent dat en zoekt daarin balans en proportionaliteit.
- *NBNL*: dit is een belangrijk aandachtspunt voor ons
- *ACM*: Er is behoefte aan zicht op planning per klankbordgroep. Helaas zijn we nog niet zover.
- *NBNL*: we hebben tijd nodig om mandaat te krijgen om als NBNL namens alle leden te spreken bij stevigere discussies. Het is dus ook van praktisch belang om een planning te hebben om goed af te kunnen stemmen.
- *NBNL*: Graag onderscheid in samenvattingen over welke NB het gaat. LNB/RNB/G/E. Nu staat er soms 'enkele netbeheerders' maar is niet duidelijk om wie het gaat.
- *ACM*: We gaan dat volgende keer anders doen.

2.2 Kosten schatten

- ACM: De ACM wil ook de nacalculaties zo klein mogelijk houden, met als doel om tariefschommelingen zoveel mogelijk te beperken.
- ACM: Het jaarlijks updaten van de schatting lijkt ons, naast de nacalculaties, een mogelijkheid.
- ACM: De ACM heeft twijfels over het toepassen van historische gegevens voor de schatting. Deze zijn in de huidige markt onvoldoende representatief voor de toekomst. Schatting moet wel transparant en herleidbaar zijn.

2.3 Toetsen van processen

- ACM: Het toetsingskader moet vooraf helder zijn, zeggen enkele reacties. Hier zijn we het uiteraard mee eens. Dit onderwerp staat vandaag niet op agenda.
- ACM: er zijn zorgen over de handhaafbaarheid. We zoeken een methode waarbij kosten die niet efficiënt zijn niet vergoed worden. Kortom vereist kwantificering.

Energie NL: hoe zien jullie de mogelijkheid om dit in te vullen? Er is nog veel om uit te zoeken terwijl er best weinig tijd is.

ACM: toetsen van processen is op zich niet ongebruikelijk, maar binnen toezicht gebeurt dit niet veel. We praten met consultants die hier ervaring mee hebben en we willen ook graag met netbeheerders praten. We weten bijvoorbeeld dat Liander zijn organisatie een keer heeft laten doorlichten. Er zijn dus redenen om dit soort toetsing te doen. Maar we zijn nu nog niet ver genoeg om wat over te zeggen.

E-NL: we willen wel agenderen: ruil je niet oude schoenen in voor je nieuwe hebt?

ACM: We weten dat er mogelijkheden zijn en hebben aanknopingspunten. We werken er hard aan.

VEMW: we sluiten ons aan bij E-NL. Hoe waarborgt de ACM de balans/vertrouwen? Er is congestie, er verandert erg veel. Zou je dan minder moeten toetsen? We hebben moeite met niet vergoeden van 'kosten die evident niet efficiënt zijn'. Dat die niet vergoed worden spreekt voor zich, maar is dat niet te weinig?

ACM: hoe vaak zou een proces te toetsen? Als we een aanbestedingsproces doorlichten, wil je dat niet ieder jaar doen. 'Minder toetsen' duidt meer op effectief toetsen. Over evident inefficiënt: dat is onder de huidige methode ook al zo. Daar heeft de rechter ook over geoordeeld. Met deze methode willen we kunnen aantonen waar en waarom de inefficiënties zijn. Zo kunnen we beter zicht geven in waar het mis gaat of waarom we iets als inefficiënt beoordelen.

NBNL: we waarschuwen om onnodig vaak te toetsen. Er zijn al veel toetsen, waaronder de IP's. Daar moet bij worden aangesloten. Dat verlaagt administratieve lasten. Regulering moet ook niet zijn doel voorbij schieten en de netbeheerders op kosten jagen. Je kan best steunen op bestaande processen.

TenneT: natuurlijk moet je efficiëntie vaststellen. Dat vinden wij zelf ook. We willen graag juist getoetst worden. We zijn geen fan van de benchmark maar willen graag kijken hoe we kunnen laten zien dat we efficiënt zijn. Zijn we dat niet, dan komen we daar graag achter wat daarin zit.

2.4 Monitoren

- ACM: Netbeheerders benoemen dat de vergelijkbaarheid vaak niet goed is, en dat de datakwaliteit objectiviteit, homogeniteit en relevantie belangrijk is.
GTS: gaat dit over boekhouding of over specifieke verschillen tussen netbeheerders?
ACM: vergelijkbaarheid tussen netbeheerders is met name mogelijk op RNB niveau. Vergelijken van de landelijke netbeheerders in Europa is wel mogelijk, maar dan krijg je dezelfde discussies als met de benchmark. Vergelijken in de tijd kan ook.
Westland: wij hebben geen congestie, we hebben meer geïnvesteerd. Zijn we dan nu minder efficiënt?

ACM: Daarom is belangrijk om te vragen: welke verhaal hoort daarbij?

Westland: het verhaal klopt toch altijd?

ACM: het gaat om of het uitlegbaar is. Onder de huidige methode kun je dingen niet altijd uitleggen.

Stedin: We zijn het eens met Westland. Stedin heeft geen handelingsperspectief, we weten niet waarom wij nu inefficiënt zijn ten opzichte van de maatstaf. We willen graag weten waarom we worden gekort. Jullie moeten ook kunnen uitleggen waarom we niet gekort worden.

TenneT: Dit geldt ook voor ons. Bij de projectspecifieke doelmatigheidstoetsen presteren we goed, maar op de benchmark scoren we slecht. We willen graag een gesprek. We willen vaak weten hoe het beter kan. Dat weten we nu niet.

ACM: binnen de escalatieladder is verbeteren ook belangrijk. Dit biedt meer handelingsperspectief.

ACM: GTS noemt dat de monitor moet verband houden met wettelijke taken

GTS: Wij hebben dit geagendeerd want we krijgen ook nieuwe wettelijke taken zoals de methaanverordening.

2.5 Transparantie

- ACM: Het belang van transparantie is vaak genoemd. Dit is ook belangrijk voor de ACM. Er zijn zorgen over de administratieve lasten en marktverstoring door publicatie van gevoelige gegevens.
- ACM: Het idee van een standaardpublicatie spreekt ons aan. De vraag is wel: wie gaat dat dan doen? Netbeheerders of juist de ACM? En waar moet daar in staan?

2.6 Escalatieladder

- ACM: Er is behoefte aan duidelijkheid. Bieden van handelingsperspectief is voor ACM belangrijk. We hebben liever dat netbeheerders efficiënter gaan werken dan dat we gaan korten.
- Element-NL: Wat bedoelt de ACM met handelingsperspectief?
- ACM: We bedoelen dat netbeheerders de gelegenheid krijgen om dingen aan te passen.
- ACM: Er wordt gesteld dat de kans op een korting in feite een malus is. Hier zou een bonus tegenover moeten staan. De ACM snapt dat standpunt wel. Maar het past niet goed in nieuwe methode. De bonus in de nieuwe methode is dat werkelijke efficiënte kosten worden vergoed en dat de kosten efficiënt worden geacht tot tegendeel bewezen is.
- VEMW: tegenover een malus moet kennelijk bonus staan. Dan is transparantie belangrijk. Een bonus klinkt leuk, maar het betekent dat ik een cadeau krijg als ik me aan de regels houdt. Dan is de vraag: wil je goed gedrag belonen? Of wil je goed gedrag als vanzelfsprekend achten en alleen een malus geven als iets niet goed gaat? Dan moet je ook transparant zijn
- Enexis: Het uitgangspunt is een redelijk rendement. Als je afslagen krijgt, waar blijft dan je kans op een redelijk rendement? Als de kans groot is dat je een malus krijgt. We willen voorkomen dat we afslagen krijgen en er alleen maar steeds meer afgaat, terwijl het redelijk rendement alleen uit de WACC bestaat.
- ACM: als je efficiënt bent krijg je redelijk rendement. Het is niet de bedoeling dat een duidelijk inefficiënte netbeheerder een redelijk rendement krijgt. Dit maakt het logisch om te korten bij inefficiëntie, zonder dat er een bonus tegenover staat.
- Enexis: met de huidige methode haalt de sector gemiddeld een redelijk rendement. In de nieuwe methode krijgt de sector maximaal het redelijke rendement.
- VEMW: GTS kreeg extra inkomsten toegekend vanwege onzekerheid in methode. De bonus wijst tot nu toe altijd naar de netbeheerder.

3 Presentatie over rapport VEMW – Jan-Peter Heida

Namens VEMW vertelt Jan-Peter Heida (hierna: JPH) van consultancybureau Sirm over het onderzoek dat zij hebben gedaan in opdracht van VEMW. Dit onderzoek heeft VEMW gepubliceerd en heeft de ACM toegevoegd aan de stukken voor de klankbordgroep.

JPH vertelt over de hoofdboodschap. Dit is: pas de huidige methode aan. De huidige problematiek is niet te wijten aan de reguleringsmethodiek. Onderinvesteringen zijn te wijten aan regionale politiek die veel dividend opeisen en onvoldoende eigen vermogen aanbieden. Dat wordt niet opgelost met een nieuwe reguleringsmethode. De zorg is het Engelse systeem. De besluiten van Ofgem zijn buitengewoon complex en ingewikkeld, zeer diepgaand. Er ontstaat ook grotere onzekerheid. Jurisprudentie is niet meer passend.

- *E-NL*: wat zijn mogelijkheden binnen huidige methodiek?
- *JPH*: Er zit nog veel ruimte in de regulering van TenneT. Veel ruimte om TenneT tegemoet te komen in investeringsvolume. Cashflow aanpassen aan wat in de toekomst geïnvesteerd gaat worden. Hiermee wordt de financierbaarheid verbeterd. Gebruikers tegemoetkomen met een reële WACC. De vermogenskostenvoet hoeft dan niet te veranderen als er commitment is van de overheid. Voor regionale netbeheerders kunnen we regionale verschillen beter begrijpen en meenemen in maatstaf.
- *E-NL*: bij gas wil je geen investeringen uitlokken?
- *JPH*: De focus in dit onderzoek was op elektriciteit. De situatie is wel heel anders bij gas.
- *Enexis*: De suggestie dat we teveel dividend zouden hebben uitgekeerd vinden we ongelukkig. Financieel is nu niet het probleem.
- *JPH*: Klopt, de grootste bottleneck is maakbaarheid. Staat springt nu echter wel in om financiële middelen te bieden. Dat betekent toch dat er nu niet voldoende beschikbaar om niet in te hoeven grijpen door de staat. Dan heb je in het verleden dus te weinig gedaan om nu een goede financiële positie te hebben. Aandeelhouders zeggen te willen inzetten op de energietransitie en eisen anderzijds wel veel dividend op. Het was beter geweest als dat geld niet als dividend was uitgekeerd.
- *Enexis*: De huidige methode leidt tot grote mismatch tussen geschatte en werkelijke kosten. Dit leidt tot over/onderdekking. Dat is voor RNBs nu grootste probleem.
- *JPH*: Het meenemen van regionale verschillen zou hier een oplossing voor kunnen zijn.
- *Enexis*: Maar dit probleem geldt ook op sectorniveau. Alleen regionale verschillen meenemen is dus niet voldoende. Er is een verschil van 3 miljard. Nacalculatie was nodig na oordeel CBb. Dus dan gaat het wel mis op sectorniveau.
- *JPH*: Jurisprudentie biedt zekerheid. Daardoor is het systeem juridisch goed verzekerd
- *ACM*: Wat is het systeem wat we zouden moeten hanteren, dat van voor of na de CBb-uitspraak?
- *JPH*: Het probleem lijkt meer procedureel dan inhoudelijk wat betreft de benchmark. Het opheffen van de informatie-asymmetrie kan ook helpen. Onderliggende informatie was het probleem, instrument benchmark was niet het probleem.
- *ACM*: Het is de vraag of we het procedurele probleem kunnen oplossen. Ons idee is om te monitoren en dus wel te vergelijken. Het is juist de vraag is of we aan de CBb eis over de Benchmark kunnen voldoen.
- *JPH*: ook in het nieuwe systeem zul je moeten vergelijken. Met een nieuw systeem moet je nog erachter komen samen hoe dit gaat werken. Bestuurders van netbeheerders zullen mogelijk afwachtender worden om zeker te weten dat besluiten standhouden. Voor een miljardeninvestering wil je eerst weten dat je het wel vergoed krijgt. De kans is dus dat dat vertraging gaat opleveren als je achteraf gekort kan worden en wellicht niet de hele vergoeding krijgt
- *ACM*: De nieuwe methode biedt in onze ogen toch meer zekerheid. De toepassing van uitkomst van de vergelijking is anders. En over het CBb: het is niet zeker dat ze benchmark overeind laten, net als de vorige keer.
- *TenneT*: Volgens TenneT was er niet alleen een procedureel probleem maar ook een inhoudelijk probleem. TenneT herkent zich niet de opmerking dat nieuwe methode tot vertraging zou leiden.

- VEMW: Vertraging is niet iets wat je implementeert, maar het kan wel ontstaan door de nieuwe methode, als een bij-effect.
- ACM: wat wil je meegeven bij uitwerken huidige methode?
- JPH: hoe geef je enige juridische zekerheid mee aan netbeheerders (over financiering) en netgebruikers (over kosten). Kun je dat wel geven? Of leidt dit niet tot veel onzekerheid. Dus: Schrijf het netjes op. En hoe toon wil je aan dat iets niet voldoende efficiënt is. Er blijft sprake van informatieasymmetrie.

4 Methode in detail

4.1 Algemeen

ACM licht slides toe:

- Kernpunt is bieden van inzicht. Dat inzicht is prikkel voor vermijden inefficiëntie.
- Informatieasymmetrie kan flinke werklast opleveren. We zoeken balans in toegenomen werklast en de voordelen die we kunnen behalen met de nieuwe methode.

4.2 Gevolgen Energiewet

ACM licht slides toe

- De Energiewet is vrijwel identiek aan het huidige wettelijk kader.
- Over de q-factor: we zijn er nog over uit of we deze willen gebruiken. Partijen geven aan dat dit ook kan worden uitgebreid.
- *Element NL*: als de Energiewet niet doorgaat, moeten jullie dan dingen anders doen?
- *ACM*: Het huidige systeem lijkt erg op Energiewet. Dus wat we willen lijkt te kunnen onder huidige kaders. Daarnaast bestaat de uitspraak van het EU-hof: ACM heeft bevoegdheid om tarieven vast te stellen. We laten nu ook bepaalde dingen uit de wet buiten toepassing. In de Energiewet is meer rekening gehouden met die uitspraak.
- *TenneT*: Over jaarlijkse schattingen hebben we het gehad. Hoe verhoudt zich dat tot het inkomstenbesluit? In tot de correcties die genoemd worden? Zijn de correcties ook op schattingen?
- *ACM*: We zijn nog aan het uitwerken op welke manier en hoe dat het best werkt. Bijvoorbeeld of we in het tariefbesluit een schatting kunnen opnemen.
- *TenneT*: Aan een schatting voor de hele periode ontkom je niet aan.
- *ACM*: Wij zien in ieder geval het belang om nacalculaties klein te houden.
- *VEMW*: Jullie zoeken nog hoe je tot een toets voor efficiënte bedrijfsvoering komt. Alle drie de pijlers van het trilemma staan onder druk. Zorgelijk hoe de methode ingevuld gaat worden. Hoe waarborg je die belangen in de wet?
- *ACM*: Ja, alles staat onder druk. Route die we inslaan is zoektocht naar balans. Dit is niet iets nieuws en nu ook al zo.
- *VEMW*: Maar dat risico is wel groter omdat er nu al problemen zijn. Moet je dan wel iets nieuws doen?
- *ACM*: Het methodebesluit alleen waarborgt die drie belangen niet. Er zit veel meer omheen, zoals IP-toets. De ACM ziet een groter kader waar methodebesluit onderdeel van is
- *ACM*: Betaalbaarheid in de wet betekent dat de netbeheerders efficiënte kosten vergoed krijgen. Betaalbaarheid betekent niet dat het voor iedereen ook betaalbaar is. Daar kunnen we in de methode geen oordeel over geven.
- *TenneT*: We snappen dat je af en toe schatting moet wijzigen als situatie anders is. Dan lijkt me dat je onderzoekt waarom slecht geschat is. Maar gaat dit ook over efficiëntie?
- *ACM*: Dat de toekomst onzeker is, is zeker. Dat gaat niet om efficiëntie.
- *TenneT*: Als de netbeheerder zelf een schatting aanlevert Gaat dat over het inkomstenbesluit?

- ACM: ja
- GTS: Willen jullie de q-factor duiden en de verhouding die dit heeft tot efficiënte kosten?
- ACM: Er is geen basis voor die verhouding in de wet. De mogelijkheid om rekening te houden met kwaliteit staat los van financiële efficiëntie. Daarom willen we uitzoeken of we dit wel willen. Een bonus voor kwaliteitsaspecten geeft mogelijk een prikkel tot overinvesteren op die kwaliteitsaspecten.
- Enexis: Hoe kijken jullie naar q-factor over huidige periode?
- ACM: We hebben daar op dit moment geen concreet een idee bij.
- VEMW: Kunnen jullie iets zeggen over periode? En gaan jullie aansluiten bij verwachte periode voor regulering van waterstof?
- ACM: We hebben dat nog niet uitgewerkt. Waterstof meenemen is een goed punt.

4.3 Kosten schatten en vergoeden

- ACM: In deze werkgroep is de vraag: hoe definiëren we kosten? Het nu bestaande kader willen we zo veel mogelijk intact laten en dus ook de RAR zo veel mogelijk gelijk houden. Op een aantal punten is vermoedelijk wel aanpassing nodig. Bijvoorbeeld als afschrijvingstermijnen veranderen vanwege project MARGE. Daarnaast zijn de vergunningen voor Net op Zee verlengd van 30 naar 40 jaar.
- TenneT: We hebben specifieke punten voor de RAR ingebracht waaronder strategische grondaankopen.
- ACM: input op dergelijke regels is welkom. Strategische grondaankopen gaat de ACM naar kijken en komen we op terug.
- ACM: Voor het WACC-stelsel is voorgenomen richting ook geen aanpassing. Vanuit MARGE wordt hier voor gas nog wel naar gekeken. Voor elektriciteit is reëel-plus dus de voorgenomen richting.
- Netbeheer Nederland: De financiële ratio's van netbeheerders staan onder druk. Daarom had Netbeheer Nederland een stap verwacht binnen WACC-stelsel of een vergoeding voor onderhanden werk. De methode moet leiden tot tijdige en volledige vergoeding. Zorg ervoor dat de vergoeding komt als we de kosten maken. Netbeheer Nederland vraagt ten minste toelichting op gebruik reëel-plus WACC.
- ACM: Wat betreft de voorfinanciering van onderhanden werk: Het is gebruikelijk om kapitaalkosten die worden gemaakt voordat het actief in gebruik wordt genomen te activeren op de balans. Er moet sprake zijn van kostenreflectieve tarieven. Mogelijk is er hier een verschil in het kostenbegrip dat we hanteren. Kosten maak je pas als activa in gebruik zijn en de gebruiker daar nut aan heeft. We snappen dat netbeheerders daarvoor al uitgaven hebben. Voor het versnellen van de energietransitie is ook een argument te maken voor een reëel stelsel zoals onderbouwd in het SiRM rapport.
- TenneT: Wij zijn het eens met Netbeheer Nederland. Daarom is T-0 regulering in de Energiewet opgenomen. Dit is een precedent dat je breder toe zou kunnen passen. Komt er een kader voor T-0 regulering zodat er niet ieder tarievenbesluit los naar gekeken hoeft te worden?
- ACM: Dat kader gaan we maken.
- ACM: Gerealiseerde efficiënte kosten wordt bepalend voor de tarieven. Omdat netbeheerders meer informatie hebben lijkt het ons logisch om de verantwoordelijkheid voor de geschatte kosten bij de netbeheerder te leggen. Hierbij is ook een onderbouwing nodig van netbeheerders waarin ze laten zien welke efficiënte kosten zij moeten gaan maken. De exacte inrichting hiervan moeten we nog gaan vormgeven. Hieruit kan informatie komen die later waardevol is bij het toezicht.
- TenneT: Dit gaat over inkomstenbesluit? (Ja) Hoe ziet die tijdslijn eruit? Dit is een krappe planning. Advies om schatting op hoog niveau te laten maken, zodat de verklaring minder werk is achteraf.
- ACM: We snappen dat hier tijd voor nodig is.

- *Element NL*: De ACM beoordeelt deze schatting, maar pas in de nacalculatie gaat de ACM beoordelen of kosten efficiënt zijn.
- *ACM*: Ja, dit zijn verwachte efficiënte kosten.
- *VEMW*: Zal de ACM ook naar de schatting kijken of alleen naar de onderbouwing.
- *ACM*: We gaan zeker ook naar de schatting kijken, en de onderbouwing.

- *Energie Nederland*: Wat worden de eisen aan de schatting?
- *ACM*: Dit hebben we nog niet concreet. In België doen ze dit ook. De onderbouwing moet zo veel mogelijk gebaseerd zijn op objectieve cijfers. Dat is een mogelijkheid. Vraag is of daar genoeg aan is of dat ook kwalitatieve elementen nodig zijn.
- *Enexis*: Er komt dus een schatting met onderbouwing voor mogelijk een periode van 6 jaar. Dan als het jaar nadert moeten de verschillen verklaard worden. De afrekening van het jaar volgt daarna, inclusief verklaring. Klopt dat?
- *ACM*: Ja. We zullen rekening moeten houden met administratieve lasten.
- *TenneT*: Het helpt om de volgende keer duidelijk te hebben over welke kosten we het hebben.
- *Stedin*: De rekenvolumes zijn hierbij ook van belang.
- *Netbeheer Nederland*: Moet het niet zijn gerealiseerde inkomsten gelijk zijn aan gerealiseerde kosten (hier zit een volume effect in), in plaats van verwachte kosten en gerealiseerde kosten?
- *ACM*: Dit klopt bij omzetregulering
- *Liander*: Gezien de 3 momenten is het misschien niet logisch om de beginschatting een onderbouwing van efficiëntie te maken. Ook omdat het niet bepalend is voor de tarieven.
- *ACM*: Schattingen gedurende periode zullen waarschijnlijk meer aandacht aan besteden. Dit ligt nog niet vast. We willen voor de voorspelbaarheid wel goede schattingen van het inkomstenbesluit.
- *Liander*: Er gaat in het inkomstenbesluit nog niks mis (niemand betaalt te veel).
- *Stedin*: De kosten van TenneT bepaalt een groot deel van de kosten van RNB's terwijl we daar geen invloed op hebben. Hoe ga je daar mee om?
- *ACM*: Daar hebben we het antwoord nog niet op, maar gaan we naar kijken.
- *Liander*: Is het een idee om de inkoopkosten TenneT (van RNB's) door TenneT te laten schatten? Lijkt handig om het proces door te lopen, om duidelijk te hebben wat er wordt verwacht van elkaar.
- *TenneT*: Het investeringsplan kan gebruikt worden in de onderbouwing.
- *ACM*: Dat kan zeker.

4.4 Monitoring

- *ACM* licht slide toe.
- *ACM*: We zijn bezig met het maken van een longlist aan mogelijke indicatoren. Ons uitgangspunt is waar mogelijk gebruik te maken van informatie die we nu ook al ontvangen.
- *GTS*: Geen extra informatie opvragen, maar eerder: zijn er concrete zaken die de ACM nog mist?
- *ACM*: We hebben dat nog niet concreet. Een voorbeeld is de *unit investment cost*. De vraag is of we momenteel voldoende informatie hebben, en of de manier waarop dat nu wordt opgevraagd goed genoeg is.
- *Netbeheer Nederland*: Netbeheer Nederland denkt graag mee als de ACM informatie nodig heeft.

4.5 Openheid en transparantie

- *ACM* licht de slide toe.
- *ACM*: Informatievoorziening naar netgebruikers is belangrijk voor het vertrouwen in netbeheerders. De informatiebehoefte kan ingevuld worden door informatie vanuit het toezicht door de ACM en daarnaast ook rechtstreeks van netbeheerders naar netgebruikers. Dat laatste is

voor de ACM moeilijk in te vullen, maar kunnen we wel bespreken. Wat willen netgebruikers graag zouden zien en wat ontbreekt er nog?

- *VEMW*: De tarieven moeten transparant en herleidbaar zijn. GTS publiceert jaarlijks een breakdown van kosten naar tarieven. Dat is goede transparantie. Op de investeringsbesluiten komt ook meer transparantie en harmonisatie, maar daar zijn nog stappen te nemen. Dezelfde opbouw helpt daarbij. Afnemers hoeven niet elk bonnetje te zien, maar willen kosten zien en de breakdown naar tarieven.
- *ACM*: Het moet dus transparant zijn in de zin dat het begrijpelijk is?
- *VEMW*: Ja. Vertrouwen in netbeheerders is op dit moment laag, ook door lange aansluittermijn. De maatschappelijke verantwoording is van belang voor netbeheerders.
- *Energie Nederland*: Er is behoefte aan inzicht in de uitvoering van congestiemanagement. We hebben vragen over aannames in de congestie-onderzoeken. Daarnaast hebben we behoefte aan inzicht in producten tegen netcongestie. Wanneer worden die gelanceerd en hoe succesvol zijn deze?
- *ACM*: Dit is een breder signaal dat we zeker noteren. Weet niet of dit nog in het methodebesluit past.
- *Energie Nederland*: Kan een van de kwaliteitsindicatoren zijn.
- *TenneT*: We zijn bezig om de transparantie waar hier om wordt gevraagd te bieden.
- *Netbeheer Nederland*: Transparantie vinden wij ook belangrijk. Punt over status planning netbeheerders op gedetailleerd niveau. Dit is niet mogelijk voor RNB's.
- *Element NL*: Onze focus is op GTS. Bijvoorbeeld de inzet van kwaliteitsconversie. We willen graag dat GTS laat zien dat het de goedkoopste middelen al eerste inzet.
- *GTS*: Wat is het doel van transparantie richting ACM en richting de markt?
- *ACM*: Monitoring en transparantie richting de ACM heeft een signalerende functie in het toezicht wat kan uitmonden in de escalatieladder. Uitleg richting de markt moet mede zorgen voor vertrouwen, en dat de markt netbeheerders *accountable* kunnen houden. Dus de maatschappelijke verantwoording van netbeheerders en het maatschappelijk toezicht op netbeheerders.

4.6 Escalatieladder

- *ACM* licht de slide toe
- *TenneT*: Op 14 mei staat de escalatieladder weer op de agenda. Is er dan meer detail?
- *ACM*: Ja. Dat is de planning.
- *ACM*: Als vanuit monitoring een signaal komt is er een tussenstap met onderzoek en verbeterplan. Netbeheerders moeten hierin de kans krijgen om te verbeteren zonder dat ze gekort worden. We willen dat het voldoende helder is wat de escalatieladder precies inhoudt. Maar er moet ook flexibiliteit in zitten. We kunnen nooit voor iedere situatie een scenario uitschrijven in het methodebesluit.
- *Netbeheer Nederland*: Je zou met een aantal dingen rekening moeten houden. De snelheid van het 'omhoog klimmen' in de ladder zou variabel moeten zijn. Omdat bijvoorbeeld niet alle onderzoeken even eenvoudig zijn. Er moet voldoende ruimte zijn voor discussie over de inefficiëntie. Die discussie kan lastig of eenvoudig zijn. Daarnaast kan een verbeterplan lang of kort duren. Daarnaast vinden we lastig dat we op sectorniveau lager uit kunnen komen dan de kosten plus redelijk rendement.
- *ACM*: We willen inderdaad bepaalde vrijheid behouden. Er zal dus ook een bepaalde mate van abstractie worden behouden.
- *Netbeheer Nederland*: Wanneer ga je door naar de volgende stap, zou he wel kunnen vastleggen, maar doorlooptijden dus beter niet.
- *GTS*: Kunnen er straks alleen signalen uit monitoring en processen gebruikt worden om de escalatieladder in te gaan?
- *ACM*: Als we uit andere hoek signalen krijgen, kunnen we die niet negeren.
- *Liander*: Wat voor criteria gaan er zijn om de escalatieladder in te gaan?

- ACM: Hier speelt weer de balans een rol: hoe concreet wil je dingen vastleggen? Ik weet niet of je van te voren alles al vast wil leggen waardoor je dingen niet uitsluit die je eigenlijk wel op zou moeten pakken.

4.7 WACC

Reacties naar aanleiding klankbordgroep in december

ACM had bij de vorige KBG toegelicht dat de consultant gaat onderzoeken of de nieuwe reguleringsmethode invloed heeft op de WACC. TenneT en GTS hebben aangegeven dat een afslag op de WACC volgens hen niet nodig is omdat de nieuwe methode ook gericht is op vergoeding van de efficiënte kosten, net als huidige methode. Dit geeft ACM mee aan de consultant.

Element NL vraagt waarom bij dit punt geen opmerkingen vanuit de netgebruikers zijn opgenomen dat de WACC door de nieuwe methode lager zou kunnen zijn. ACM licht eerst toe wat deze opmerking was, nl. dat momenteel een groot deel van de kosten van GTS nagecalculeerd wordt, en de vraag dan is of door deze nacalculatie het risico voor GTS is afgenomen en daarom de WACC neerwaarts moet worden bijgesteld. Zoals ACM dit leest gaat dit over de huidige regulering, en niet over de toekomstige regulering. Element NL is verbaasd, het gaat hen erom dat er in de nieuwe regulering de werkelijke kosten vergoed zullen worden. Het gaat Element NL hierbij niet om inefficiëntie, maar om het punt dat door vele nacalculaties, er minder risico is voor GTS dat het zijn kosten niet terugverdient, en dan zou de WACC lager kunnen. ACM licht toe dat de manier om de werkelijke kosten te vergoeden is door nacalculatie ten opzichte van de geschatte kosten, en dan eventueel nog een korting voor inefficiëntie toe te passen. En dat is ook precies de vraag die ze aan de consultant zal stellen, namelijk of er minder risico (systematisch risico) is als er sprake is van volledige kostenvergoedingen met eventueel kortingen voor efficiency.

ACM had bij de vorige KBG aangegeven net als een paar jaar geleden onderzoek te laten doen naar de invloed van de energietransitie op de WACC. Enexis en TenneT hebben aangegeven dat er goed gekeken moet worden naar de investeringsniveaus van de peers, om te beoordelen of dan een opslag nodig is. GTS heeft aangegeven dat het omgekeerde, een afslag voor gas, niet het geval moet zijn. Dit zal ACM meegeven aan de consultant. Enexis vraagt of de suggestie die zij gedaan hadden om bij de vergelijking van de peers en de netbeheerders naar de ratio capex / EBITDA te kijken, wordt meegenomen. ACM zal dit ook meegeven aan de consultant.

ACM: Netbeheerders elektriciteit hebben aangegeven dat in het trapjesmodel voor bestaand vermogen bij elektriciteit meer nadruk zou moeten liggen op recentere jaarlagen. ACM heeft een eerste analyse gedaan waar weinig patronen uit af te leiden waren. ACM heeft netbeheerders verzocht om een cijfermatige onderbouwing hiervan. Die vraag is dus bij de netbeheerders teruggelegd. Op de vraag van GTS wat de ACM geanalyseerd had, licht ACM toe naar de ontwikkeling van de GAW van regionale netbeheerders E en G gekeken te hebben, per individuele netbeheerder met data van 2019-2023. Daar kwamen geen duidelijke patronen uit naar voren. Maar dit is een korte jarenreeks en er is niet naar TenneT en GTS gekeken. Andere punten waar je naar zou kunnen kijken betreft activa in aanbouw of de ontwikkeling van de schuldenportefeuille. Maar dat laatste is voor de RNB's niet uitgesplitst voor elektriciteit en gas en dit is ook lastig doordat de ontwikkeling van het eigen vermogen lumpy is. Enexis vraagt of het nuttig kan zijn om bijvoorbeeld tot 2031 te kijken? ACM geeft aan dat dat een volgende stap zou kunnen zijn, en ook om naar de toekomstige investeringsplannen te kijken. Stedin vraagt of je als je naar 10 jaar kijkt, je dan naar het trapjesmodel vanaf 2017 moet kijken. Stedin heeft al wat zitten rekenen.

ACM: Netbeheer Nederland pleit voor het beperken van fluctuaties in tarieven door nacalculaties van de rente te spreiden en minimaliseren. Vanuit de WACC wachten we af wat bij de werkstroom over schatten bedacht gaat worden, en kijken of we daarbij kunnen aansluiten. Voor de WACC is het goed mogelijk om de rentes voor iedere ronde tarievenbesluit te schatten en daarna na te calculeren.

Liander vraagt of deze rente dezelfde moet zijn als de rente die je voor bouwrentes vaststelt. ACM reageert dat dat niet zo is; bij de schatting wordt een referentieperiode van drie jaar gebruikt, en er is geen reden om dat op basis van kalenderaren te doen; dus voor de tarievenbesluiten van TenneT en RNB's kan in de zomer een schatting voor het volgende jaar gedaan worden met een peildatum die bijv. in juli of augustus ligt. Enexis meldt dat het verschil zit in het feit dat je niet blijft vasthouden aan die rente die je helemaal aan het begin van de reguleringsperiode hebt vastgesteld. ACM herhaalt dat dit technisch gezien wel duidelijk is, en dat afgewacht wordt wat vanuit de werkstroom over schatten bedacht wordt.

ACM: Netbeheer Nederland wijst erop dat schattingen van bèta en MRP met het verstrijken van de tijd op oude gegevens gebaseerd zijn en doet de suggestie om deze parameters tussentijds te actualiseren. ACM geeft aan dat dit veel moeizamer is, en het zal waarschijnlijk weinig uitmaken. Dat is anders dan bij de rente. Wel is het zo dat hoe langer de reguleringsperiode is, hoe betekenisvoller een actualisatie natuurlijk wordt. Maar wij doen hier voorlopig niks mee.

ACM: Van netbeheerders zijn pleidooien ontvangen voor een directe vergoeding voor onderhanden werk en voor toepassing van de nominale WACC, en vanuit gebruikers is gepleit voor toepassing van de reële WACC. Zoals eerder al toegelicht, hoort dit thuis bij één van de werkstroom van de methode in detail.

Proces-update

- ACM: Het offerteverzoek is uitgestuurd. In de derde week van februari vindt de gunning plaats. Wij gaan in principe uit van dezelfde WACC-methodiek als voorheen. De consultant gaat de MRP, peer group, beta en gearing en antwoord geven op de twee vragen over de nieuwe methode en over de energietransitie. ACM zal zelf de rentes en belastingen bepalen.
- GTS: Wat wordt de peildatum van de parameters?
- ACM: We verwachten dat voor MRP, peer group, etc. de peildatum in maart of in april zijn. De ACM gaat zelf de rentes bepalen, en de intentie is om die zo laat mogelijk te schatten. Het inkomstenbesluit van GTS moet al gelijk komen met het methodebesluit, maar die inkomstenbesluiten voor de rest komen wellicht later.
- TenneT: Het trapjesmodel werkt een beetje verhogend en de nieuwe reguleringsmethode een beetje verlagend, dus dan lijkt het alsof het weggestreept kan worden. Maar verzoek dus wel om beide kwantitatief uit te zoeken.
- ACM: We hebben een verzoek aan netbeheerders gedaan om cijfermatige onderbouwing voor het trapjesmodel te leveren. We hebben geen deadline voor deze onderbouwing gegeven. ACM vraagt aan netbeheerders of het handig is om hierover te overleggen, wat wordt onderschreven.
- Enexis: Kan het zijn dat de berekening van het trapjesmodel ook effect heeft op de gearing? Want als je dus verwacht dat netbeheerders veel meer investeren dan de peer group, dan zou je verwachten dat gearing ook anders moet zijn.
- ACM: Daar gaan we over nadenken.

4.8 MARGE

- ACM: Wij gaan de versnellingsfactor opnieuw schatten. Wij hebben jullie opgeroepen om een reactie over de onderliggende scenario's in te dienen. Wij hebben een aantal reacties ontvangen. In maart gaan wij een definitieve versie van de scenario's voorleggen in de klankbordgroep. Het voornemen van de ACM is op dit moment dat de II3050-scenario's het uitgangspunt blijven. Qua timing lopen wij niet helemaal synchroon met de IP2026-schenario's, maar we onderzoeken of we deze scenario's op een manier mee kunnen nemen in het informatieverzoek. We gaan daarnaast kijken of wij een neerwaartse correctie willen toepassen op de versnellingsfactor, om op deze manier rekening te houden met de uitkomsten van de Klimaat- en Energieverkenning. We willen NBNL en Energie-NL expliciet uitnodigen om op het concept scenariovoorstel te reageren via een gesprek. In maart moeten de informatieverzoeken worden verstuurd. Op een

later moment willen wij in de klankbordgroep een discussie met jullie voeren over welke versnellingsfactor wij moeten hanteren.

- *VEMW*: Jullie vragen naar NBNL en Energie-NL expliciet, waarom?
- *ACM*: Wij willen graag toetsen of het concept scenariovoorstel uitvoerbaar is. Energie-NL heeft aangegeven dat zij al nadenken over scenario's omtrent het halen van de klimaatdoelen, en netbeheerders moeten uit de voeten kunnen met het scenariovoorstel bij de beantwoording van het informatieverzoek. Als jullie hier ook over willen nadenken nemen wij daar graag contact over op.
- *VEMW*: Ja prima.
- *ACM*: Een aantal reacties laat steun zien om de scenario's te evalueren. Er zijn nog twee andere punten: een aantal partijen heeft zorgen over stranded assets. Het risico ligt bij de netgebruikers wanneer er minder gas wordt getransporteerd. Die zorgen snappen wij, maar het is lastig om iets aan deze situatie te veranderen, omdat externe factoren ervoor zorgen dat de gasvolumes teruglopen. Wij gaan dit wel meenemen.
- *GTS*: Als je zegt: wij kijken opnieuw naar het benuttingsrisico, waar ga je dan naar kijken?
- *ACM*: Het risico van afnemend gasnetgebruik/het niet meer gebruiken van assets ligt nu bij de netgebruikers, dit staat in het Methodebesluit. Hierover zullen wij opnieuw iets moeten opschrijven. In het licht van recente ontwikkelingen wel goed om hier opnieuw naar te kijken.
- *GTS*: Ik neem aan dat hierbij ook naar de CBb uitspraak wordt gekeken?
- *ACM*: Wij zeggen, stranded assets zijn assets die overblijven als er niemand meer op het gasnet zit. Er blijkt uit ons eerder onderzoek dat er nu geen stranded assets zijn, en we zien nu nog geen aanleiding om dit te herzien.
- *ACM*: Terugkomend op dat punt van de nominale WACC. Wij hebben hier naar gekeken, en voornemens de nominale WACC toe te passen. Wij passen de nominale WACC toe omdat er nu nog meer netgebruikers zijn dan in de toekomst, en zo halen wij een deel van de kosten naar voren.
- *Energie-NL*: Als je kijkt naar kosten die bijvoorbeeld voor het verwijderen van netten gaan plaatsvinden. Jullie zeggen: wij willen een bredere discussie initiëren. Hoe willen jullie dit gaan uitwerken?
- *ACM*: Wij willen hier onder andere KGG bij betrekken. We moeten dit nog verder uitwerken.
- *Energie-NL*: Gebeurt dit dan synchroon aan REG?
- *ACM*: Wij hopen dit ook dit jaar te doen, maar qua planning is dit nog niet helemaal duidelijk. Prioriteit ligt wel bij REG27.

4.9 Vooruitblik

- *Energie-NL*: kunnen wij meer inzicht krijgen in welke onderwerpen per werkstroom wanneer in de tijd behandeld zullen worden?
- *ACM*: Ja zeker. Wij zullen dit verder uitzoeken.
- *Energie-NL*: Vraag aan de netbeheerders. De nieuwe methode is nog onzeker. Er kan in de nieuwe methode alsnog een onderzoek gestart worden [naar inefficiëntie], en dan is er alsnog onzekerheid over wanneer er dan handhavend opgetreden gaat worden. Hoe zien de netbeheerders dit?
- *Liander*: Wij zien dat de ACM met het vergoeden van kosten zekerheid wil geven aan het vergoeden van investeringen.
- *NBNL*: Op dit moment speelt dit geen grote rol.
- *ACM*: Wij bieden natuurlijk handelingsperspectief. De netbeheerders krijgen de mogelijkheid om zaken te verbeteren wanneer wij een signaal krijgen. Maar mochten hier nog sterke reacties over zijn, laat ons dit schriftelijk weten.